

Ю. А. Хоптинський, канд. екон. наук, доц.,
кафедра бухгалтерського обліку

ФОРМАЛІЗАЦІЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Одним із напрямів удосконалення науково-методичного забезпечення формування високих професійних компетенцій фахівців магістерського рівня є розробка чітких, зрозумілих і водночас формалізованих Методичних рекомендацій з підготовки магістерських дипломних робіт (МДР), або, як передбачається, консультаційних проектів.

При написанні МДР, яка є кваліфікаційним документом — свідоцтвом рівня компетентності випускника щодо теоретичних знань та практичних навичок, початковим і визначальним моментом є правильне розуміння і визначення студентом мети і предмету дослідження. Останні, до речі, кожен студент має самостійно сформулювати на першій сторінці Індивідуального завдання, складання якого передує початку виконання МДР. Аналіз представлених до захисту випускних робіт свідчить, що визначення і правильне застосування цих понять викликає у студентів певні труднощі.

Останніми роками в КНЕУ виконано значний обсяг робіт з розробки та впровадження в навчальний процес різних методичних матеріалів, зокрема Програм магістерської підготовки, які, як передбачено, мають сприяти успішному виконанню випускниками МДР. Проведене співставлення змісту 15 магістерських програм, котрі розроблені викладачами різних кафедр КНЕУ, дозволило виявити певні, не завжди обґрунтовані розбіжності щодо вимог та рекомендацій до написання МДР. Зокрема, всі рекомендації передбачають у Вступі МДР визначення *мети* дослідження. Однак, зміст «мети» у більшості рекомендацій або зовсім не розкривається або ж рекомендації зводяться до застереження як не слід її формулювати («Дослідження...», «Вивчення...», оскільки ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету» — програми: Міжнародний інвестиційний менеджмент, Облік і аудит в управлінні підприємницькою діяльністю та ін.). Водночас, немає прикладів, як же правильно її формулювати.

Наступне, всі рекомендації передбачають у Вступі МДР визначення *об'єкта* або *предмета* дослідження. Разом з тим, різни-

ми кафедрами ці терміни наведені або окремо (тільки «об'єкт дослідження» або тільки «предмет дослідження») або разом («об'єкт і предмет дослідження»). Зміст цих категорій або зовсім не розкривається (програми: Менеджмент підприємницької діяльності, Менеджмент проектів і консалтинг та ін.), або обмежується їх співвідношенням як загального і часткового (програми: Облік і аудит в управлінні підприємницькою діяльністю, Облік і аудит в управлінні банками та ін.). Приклади не наведені або ж вони не конкретні щодо запропонованої тематики МДР («... предметом також є джерела» — програма: Правове регулювання економіки та ін.).

Крім того, немає чіткого ставлення до підприємств, установ та організацій, за матеріалами яких виконується більшість МДР (об'єкт дослідження, інформаційна база, межі дослідження, базове підприємство тощо).

Неоднозначність, невизначеність щодо змісту категорій «мета», «об'єкт» і «предмет» дослідження, їх взаємозв'язку, а також відсутність відповідних прикладів їх застосування негативно впливає на їх використання студентами у МДР, які представляються до захисту.

Вважається за доцільне чітко визначити (формалізувати), що при виконанні теоретико-прикладного дослідження — МДР:

— формулювання «мети» має засвідчити бажання студента опанувати певні теоретичні та практичні аспекти теми дослідження. При цьому слід використовувати окремі змістові словосполучення або їх комбінації, на зразок: «Формування (або набуття) фундаментальних (базових) знань, умінь та навичок з теорії і практики за темою дослідження», або «Поглиблення теоретичних знань та удосконалення практичних навичок щодо обраної теми роботи» тощо;

— категорії (терміни) «об'єкт» і «предмет» вживаються як рівнозначні поняття, тобто застосовуються як синоніми;

— об'єктом (предметом) дослідження можуть виступати окремі аспекти діяльності суб'єктів господарювання (організаційні, управлінські, правові, фінансові, облікові, контрольні, аналітичні тощо), тобто окремі теми, перелік яких, зазвичай, наведено у підрозділі «Орієнтовна тематика магістерських дипломних робіт»;

— підприємства, організації чи установи, за матеріалами яких виконується МДР, відіграють роль сфери (бази), у межах якої виконується дослідження. Разом з тим, межі дослідження можуть бути сформовані за різними ознаками, зокрема галузевими, тери-

торіальними, організаційно-правовими, на макро- і мікрорівні тощо. За будь-якого обраного варіанту, межі дослідження мають бути чітко окреслені і зафіксовані в окремому абзаці Вступу дипломної роботи.

Як уявляється, подібної формалізації, стандартизації та подальшого удосконалення потребують і інші складові Методичних рекомендацій з підготовки МДР і загалом Організаційно-методичні матеріали, котрі розробляються різними кафедрами КНЕУ.

М. С. Царьов, канд. екон. наук, доц.,
А. В. Мазур, асистент,
кафедра обліку, аналізу та аудиту в АПК

КОМПЛЕКСНИЙ ТРЕНІНГ З МАГІСТЕРСЬКОЇ ПРОГРАМИ «ОБЛІК І АУДИТ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ АПК»

Тренінгова система навчання як спеціальний тренувальний процес набуває все більшого значення в університетській освіті при підготовці високо професійних кадрів за Болонською конвенцією в напрямі інтеграції до сучасних європейських стандартів. В цьому аспекті кафедрою обліку, аналізу та аудиту в АПК набуто певний практичний досвід — розроблено і впроваджено в навчальний процес комплексний тренінг з магістерської програми.

Комплексний тренінг із спеціальності 8106 магістерської програми «Облік і аудит в управлінні підприємствами АПК» охоплює всі основні дисципліни, що формують спеціаліста магістерського рівня з бухгалтерського обліку, а саме: «Організація бухгалтерського обліку», «Бухгалтерський облік (фінансовий облік I, фінансовий облік II)», «Звітність підприємства (фінансова, податкова, статистична)», «Управлінський облік», «Економічний аналіз», «Інформаційні системи і технології в обліку», «Державний фінансовий контроль», «Аудит», «Управлінські інформаційні системи».

Сутність комплексного тренінгу в навчальному процесі — подати студентам магістерської програми теорію та практичні аспекти **створення, організації і функціонування бухгалтерсь-**